

CALLUNA

Akred. nr. 1959
Kontroll
ISO/IEC 17020 (C)

Naturvärdesinventering (NVI)

I del av fastigheten Överum 13:1, Överum, Västerviks kommun, som en aktivitet i ett LONA-projekt, 2020

OM RAPPORTEN:

Titel: Naturvärdesinventering (NVI) – I del av fastigheten Överum 13:1, Överum, Västerviks kommun, som en aktivitet i ett LONA-projekt, 2020

Versionsdatum: 2021-01-13

Rapporten bör citeras såhär: Andersson, H. & Olbers, M. (2000). *Naturvärdesinventering (NVI) – I del av fastigheten Överum 13:1, Överum, Västerviks kommun, som en aktivitet i ett LONA-projekt, 2020*. Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges. Alla foton av Håkan Andersson.

Omslag: bilden föreställer ett bestånd av ramslök

OM UPPDRAGET:

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

På uppdrag av: Västerviks kommun (Adress: Fabriksgatan 21, 593 80 Västervik)

Beställarens kontaktperson: Per Sjöstrand, per.sjostrand@vastervik.se

Projektledare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Rapportförfattare: Håkan Andersson (Calluna AB)

Medförfattare: Malin Olbers (Calluna AB)

Inventering: NVI, landmiljöer – Håkan Andersson (Calluna AB), NVI, vattenmiljöer – Malin Olbers (Calluna AB)

Kartor: Sofia Willebrand (Calluna AB)

GIS-ansvarig: Sofia Willebrand (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: Ann-Sofie Lindén (Calluna AB)

Intern projektkod: HAN0190

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	5
2.1	Vad är en naturvärdesinventering?.....	5
2.2	Bakgrund, förutsättningar och uppdragets syfte	5
3	Metod och genomförande	7
3.1	Metodbeskrivning	7
3.2	Tidpunkt för arbetet och utförande personal.....	8
3.3	Informationskällor och referenslitteratur	8
3.4	GIS och fältdatafångst.....	11
4	Resultat	12
4.1	Allmän beskrivning av inventeringsområdet	12
4.2	Skyddad natur och övrig känd kunskap om området.....	12
4.3	Naturvärdesinventeringens resultat	13
5	Slutsatser	18
5.1	Skyddade arter	18
5.2	Skyddade områden	18
5.3	Behov av ytterligare inventeringar	19
	Referenser	19
	Bilaga 1 – Metodbeskrivning NVI (SIS standard)	20
	Bilaga 2 – Objektförteckning NVI	24
	Bilaga 3 – Naturvårdsarter	31
	Bilaga 4 – Övriga artfynd	35
	Bilaga 5 - Naturvärdesinventering av Överumsån	

1 Sammanfattning

I detta uppdrag har Calluna AB utfört en naturvärdesinventering av en mindre del av fastigheten Överum 1:13. Bakgrunden till inventeringen är att samla fakta som en aktivitet i ett LONA-projekt.

Uppdraget har utförts enligt SIS standard för naturvärdesinventeringar. Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad *Detalj*, samt med tilläggen *Naturvärdesklass 4* och *Detaljerad redovisning av naturvärdesarter*. Fälthinventering utfördes den 19 maj 2020.

Naturen i inventeringsområdet består i huvudsak av skogsmark, främst ädellövskog och barrskog, men även ett par mindre områden med planterad tallskog. I inventeringsområdet ingår även en del av Överumsån.

Vid inventeringen avgränsades totalt 6 naturvärdesobjekt (totalt 7,27 ha av inventeringsområdets 8,55 ha). Av dessa objekt uppnådde tre *högt naturvärde* (naturvärdesklass 2), ett *påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3) och två *visst naturvärde* (naturvärdesklass 4). Inget objekt uppnådde högsta naturvärde (naturvärdesklass 1).

Vid Callunas inventering noterades 17 naturvärdesarter. Vid utsök från Analysportalen tillkom ytterligare sex naturvärdesarter i området. Vid Tjusts fågelklubbs inventering tillkom ytterligare fem naturvärdesarter. Totalt ger detta 28 konstaterade naturvärdesarter för inventeringsområdet, bland annat utter och sex rödlistade fågelarter. Observera att NVI-listan över noterade naturvärdesarter endast visar vilka arter som hittades vid inventeringen, det kan finnas fler naturvärdesarter. Gnagspår av askbastborrar noterades. Av de fyra arter som förekommer i Sverige är tre rödlistade, och eventuellt finns alltså ytterligare en naturvärdesart i området, vilket i så fall skulle ge ett antal på 29 naturvärdesarter.

Callunas inventering och utdrag från ArtDatabanken visar på förekomst av nio skyddade arter enligt artskyddsförordningen (2007:845): utter, entita, grå flugsnappare, gröngöling, grönsångare, kråka, svartvit flugsnappare, trädpiplärka och Blåsippa. Av dessa är fågelarterna prioriterade enligt Naturvårdsverkets rekommendation.

De högsta naturvärdena i inventeringsområdet utgörs av en barrskog på mycket kuperad och sluttande terräng och med näringsrik mark, en ädellövskog på starkt sluttande, näringsrik mark och med flera naturvärdesarter, samt Överumsån med flera fågelarter typiska för rinnande vatten och en artrik bottenfauna. De tre nämnda naturvärdesobjekten uppnår högt naturvärde (naturvärdesklass 2). I synnerhet de naturvärdesobjekt med högt naturvärde (klass 2) uppnår naturreservatsstandard.

Naturvärdesinventeringen utgör ett stöd för bedömningen enligt miljöbalken 3 kap 3§. Genom att ta hänsyn till områden med positiv betydelse för biologisk mångfald, bidrar man till att uppfylla miljöbalkens krav, Sveriges internationella åtaganden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen.

2 Inledning

2.1 Vad är en naturvärdesinventering?

Syftet med en naturvärdesinventering (förkortas NVI) är att beskriva och värdera naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald inom ett avgränsat område. Bedömningen av naturvärdet görs utifrån de två bedömningsgrunderna biotop (typ av naturmiljö) och arter. En NVI resulterar i avgränsningar av områden, naturvärdesklassningar, objektbeskrivningar, artlistor med noterade naturvårdsarter och skyddade arter, samt en övergripande rapport. Observera att listan över noterade naturvårdsarter inte är en total lista över förekommande arter i området, för detta krävs en särskild artinventering.

En NVI kan utgöra en grund inför inventeringar av andra miljöaspekter än naturmiljö (t.ex. friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild och ekosystemtjänster), konsekvensbedömning med mera, men bedömningar av sådana värden ingår inte i NVI-resultatet.

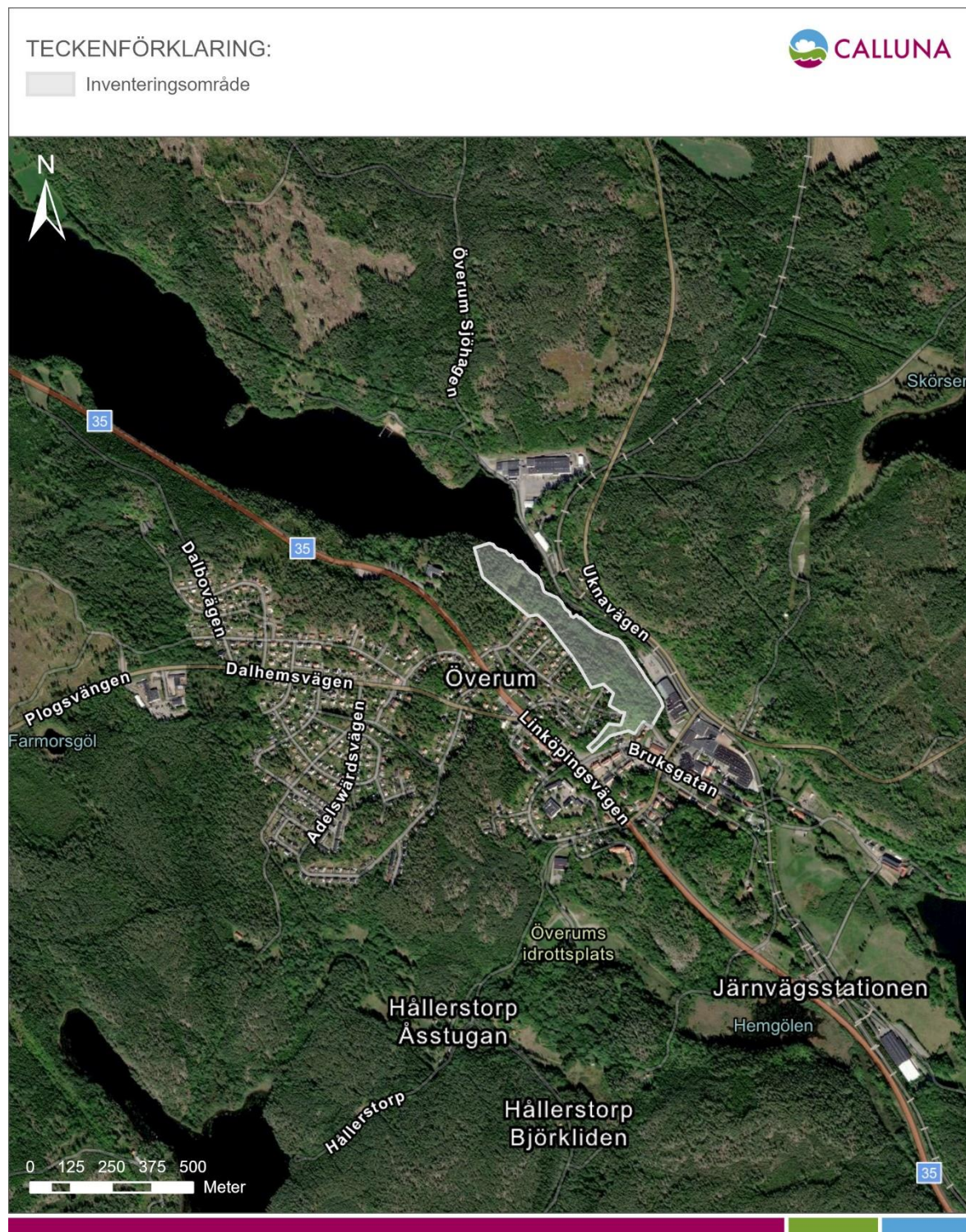
Naturvärdesinventeringen omfattar inte heller en analys av ifall risk för att förbud enligt artskyddsförordningen kan föreligga. En sådan analys görs inom en artskyddsutredning. En NVI är dock ett användbart underlag till sådana bedömningar och ska om möjligt uppmärksamma om en sådan utredning behövs.

2.2 Bakgrund, förutsättningar och uppdragets syfte

Miljökonsultföretaget Calluna AB har av Västerviks kommun fått i uppdrag att göra en naturvärdesinventering (NVI) av en mindre del av fastigheten Överum 13:1, som ligger i anslutning till Överumsån i Överum, Västerviks kommun.

Inventeringsområdet omfattar 8,5 ha och består främst av skogsmark i form av ädellövskog, barrskog och planterad tallskog. I kanten av inventeringsområdet rinner också Överumsån. Området används idag till viss del för skogsbruk, men i huvudsak är rekreation och friluftsliv det enskilt viktigaste användningsområdet. I området finns en större stig i anslutning till Överumsån som är tillgänglighetsanpassad, samt flera mindre stigar i terräng.

Bakgrunden till inventeringen är att samla fakta som en aktivitet i ett LONA-projekt.

Figur 1. Kartan visar inventeringsområdets avgränsning och hur det ligger i förhållande till samhället Överum.

3 Metod och genomförande

3.1 Metodbeskrivning

Naturvärdesinventering

Inventeringen har utförts enligt SIS standard SS 199000:2014 "Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning". Metoden finns beskriven i sin helhet i standarden¹ och en kortfattad metodbeskrivning finns i bilaga 1. Calluna är ackrediterade² av SWEDAC för NVI i stränder och terrestra naturtyper.

I detta uppdrag har inventeringen utförts på *Fältnivå* med detaljeringsgrad *Detalj*. Inventeringen har utförts med de tillägg enligt standarden som redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. De tillägg som har markerats med "Ja" är de som har beställts och utförts inom ramen för detta uppdrag.

Beställd?	Möjliga tillägg till NVI	Beställd?	Möjliga tillägg till NVI
Ja	Naturvärdesklass 4	Nej	Kartering av Natura 2000-naturtyp
Nej	Generellt biotopskydd	Ja	Detaljerad redovisning av naturvärdesarter
Nej	Värdeelement	Nej	Fördjupad artinventering

Förutom ovan angivna nivåer, detaljeringsgrader och tillägg har Västerviks kommun också efterfrågat förslag på hänsyn.

Inventeringsområdet har avgränsats av beställaren till ett område som omfattar 8,5 ha (se figur 1). Även det omkringliggande landskapet har dock studerats genom tillgängliga informationskällor.

Förstudien omfattade en genomgång av kända naturvärden enligt tabell 2. En preliminär bedömning av naturvärdesklass gjordes av områdets naturområden utifrån ortofoto och kända underlag. Detta underlag användes sedan som stöd vid avgränsning och klassning av objekt under fältarbetet.

I bilaga 3 redovisas motiveringar till de egna naturvärdesarter som har använts vid naturvärdesbedömningarna. Arters benämningar följer så långt det är möjligt SLU:s taxonomiska databas Dyntaxa (ArtDatabanken, 2020). Alla hänvisningar till rödlistan gäller den senaste upplagan från 2020 (ArtDatabanken, 2020).

Tillägg: Naturvärdesklass 4

Uppdraget omfattar hela inventeringsområdet och alla naturtyper.

Tillägg: Detaljerad redovisning av artförekomst

Uppdraget omfattar hela inventeringsområdet och alla naturtyper.

¹ Standarden kan köpas från SIS förlag: <https://www.sis.se/standardutveckling/tksidor/tk500599/sistk555/>.

² Calluna AB är ackrediterade av SWEDAC sedan december 2017 för naturvärdesinventeringar i stränder och terrestra naturtyper enligt SIS-standard för NVI. Calluna var det första företaget att ackrediteras för inventeringar enligt standarden. Ackrediteringen innebär att Calluna kontrolleras årligen och får visa att vi har personal med rätt kompetens samt rutiner, metoder och verktyg för att utföra NVI enligt standarden med god kvalitet.

3.2 Tidpunkt för arbetet och utförande personal

Förstudien genomfördes den 15 maj 2020. Arbetet med analys av GIS-underlag och utdrag av tidigare artobservationer utfördes av GIS-specialist Andreas Souropetsis, biolog Håkan Andersson och limnolog Malin Olbers från Calluna AB (se tabell 2).

Inventeringen utfördes den 19 maj 2020. Fältinventering och naturvärdesbedömning utfördes av biolog Håkan Andersson (landmiljöer) och limnolog Malin Olbers (vattenmiljöer) från Calluna AB. Arbetet med att ta fram kartor och GIS-leveranser till denna rapport utfördes av GIS-specialist Sofia Willebrand, Calluna AB.

Inventeringar för tilläggen enligt tabell 1 ovan utfördes vid samma tidpunkt och av samma personal som övriga inventeringar.

3.3 Informationskällor och referenslitteratur

Vid naturvärdesinventeringen har ett antal informationskällor genomförts efter information om platsens tidigare kända naturvärden och skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken. Tabell 2 nedan redovisar de källor som har genomförts och använts som underlag vid bedömningar och avgränsningar.

Såvitt Calluna vet har inga andra NVI:er eller utförliga artinventeringar gjorts tidigare inom inventeringsområdet, förutom en inventering av områdets fågelfauna som genomfördes av Tjust fågelklubb våren och sommaren 2020.

Som stöd vid uppdragets bedömning av naturvärden användes SIS-standarden samt den litteratur som listas i avsnittet Referenser.

Tabell 2. Redovisning av genomgångna informationskällor relevanta som kunskapsunderlag för NVI. Resultatet av informationssökningen redovisas i avsnittet Resultat.

Informationskälla	Utsök	Kommentarer	Utfall
<p>Naturvärdesarter och skyddade arter Utsök ur databasen Analysportalen (ArtDatabanken). Fynduppgifter för inrapporterade observationer av arter.</p>	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	<p>Sökningen begränsad till tidsperioden 1860-2020 / Söksområdet omfattade inventeringsområdet med en buffert på ca 300 m. Utsök av naturvärdsarter³ och skyddade arter.</p>	Sökningen gav resultat, se avsnitt 4.3.2.

³ **Naturvärdsart** – indikerar att området har naturvärde, har förutsättningar att vara artrikt eller att arten i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdsart är ett begrepp inom SIS-standard för NVI, läs mer i bilaga 1.

Informationskälla	Utsök	Kommentarer	Utfall
<p>Skyddsklassade artobservationer Inhämtat utdrag från ArtDatabanken⁴. Fynduppgifter för inrapporterade skyddsklassade observationer av arter. Skyddsklassningen innebär att fynduppgifter för specifika arter döljs eller diffuseras i varierande grad, antingen för att skydda dem mot olika hot eller för att uppgiftslämnaren har begärt att observationen ska döljas. Skyddet berör främst orkidéer och vissa rovfåglar.</p>	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökningen begränsad till tidsperioden 1860-2020 / Sökområdet omfattade inventeringsområdet med en buffert på ca 300 m. Utsök av naturvårdsarter ⁵ och skyddade arter. Calluna följer ArtDatabankens regler för sekretess och rumslig diffusering vid information om och produktion av kartor med skyddsklassade artobservationer.	Sökningen gav inga resultat i inventeringsområdet men väl strax utanför. Fynden bedöms inte ha någon relevans för inventeringsområdet.
<p>Natura 2000-områden GIS-skikt (Naturvårdsverket). Skyddade områden enligt 7 kap 27 § miljöbalken. Naturtypskarta med kartering av Natura 2000-naturtyper, för de naturtyper som ingår i EU:s Art- och habitatdirektiv, bilaga 1 (EEG 92/443) samt ett urval av andra naturtyper.</p>	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventeringsområdet med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav inga resultat. Närmaste Natura 2000-område finns på ett avstånd av drygt 9 km åt NO (Vinäs)
<p>Naturresevat och andra skyddade områden GIS-skikt (Naturvårdsverket). Skyddade områden enligt 7 kap Miljöbalken – naturresevat, nationalparker, kulturresevat, naturminnen, naturvårdsområden, djur- och växtskyddsområden, biotopskyddsområden, vattenskyddsområden samt skyddade älvar och nationalstadsparker.</p>	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventeringsområdet med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav inga resultat. Närmaste naturresevat finns på ett avstånd av drygt 6 km åt NV (Stora Vrängen)
<p>Strandskydd Skyddade områden enligt 7 kap. 14 § miljöbalken. Strandskyddat område omfattar land- och vattenområden 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Inom vissa strandmiljöer har Länsstyrelsen beslutat om ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter.</p>	Kontroll gjordes ej.	Ej efterfrågat.	
<p>RAMSAR-områden GIS-skikt (Naturvårdsverket). Områden med internationellt värdefulla våtmarker skyddade av Ramsarkonventionen.</p>	Utsök gjordes ej.		

⁴ **Skyddsklassade observationer** – dessa fynduppgifter visas inte öppet för allmänheten, men de kan erhållas från ArtDatabanken av aktörer med avtal för utdrag av sådana uppgifter.

⁵ **Naturvårdsart** – indikerar att området har naturvärde, har förutsättningar att vara artrikt eller att arten i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsart är ett begrepp inom SIS-standard för NVI, läs mer i bilaga 1.

Informationskälla	Utsök	Kommentarer	Utfall
Naturvårdsavtal GIS-skikt (Skogsstyrelsen). Tidsbestämt skyddade områden som t.ex. är beroende av skötsel för att bevara naturvärden eller där naturvärdena gynnas bäst av fri utveckling utan skogsbruk, avtalstiden kan vara 1–50 år.	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventerings-området med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav inga resultat.
Nyckelbiotoper och naturvärden GIS-skikt (Skogsstyrelsen). Naturvärden inventerade av Skogsstyrelsen på småskogsbrukets mark samt från skogsbolags och större markägares egna inventeringar.	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventerings-området med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav resultat, se avsnitt 4.2. Stora delar av inventeringsområdet ingår i nyckelbiotop eller naturvärde.
Sumpskogar GIS-skikt (Skogsstyrelsen). Skogsklädd våtmark, från inventering av Skogsstyrelsen.	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventerings-området med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav inga resultat. Närmaste sumpskog finns ca 1,7 km mot nordost (norr om Skörserumssjön).
Jordbruksblock GIS-skikt (Jordbruksverket). Uppgifter om sådan betesmark och åkermark i Sverige som lantbrukare har sökt stöd för vid något tillfälle.	Utsök gjordes ej.		
Ängs- och betesmarker GIS-skikt TUVA (Jordbruksverket). Data från Svenska ängs- och betesmarksinventeringen, innehållande både ängs- och betesmarksobjekt och naturtypsytor.	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventerings-området med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav inga resultat. Närmaste ängs- eller betesmarksobjekt finns på ett avstånd av ca 1,5 km åt NO (Skörserum, C16-QVX)
Forn- och kulturlämningar GIS-skikt Skog & Historia (Skogsstyrelsen). Information om forn- och kulturlämningar i skogsmark, exempelvis stenrösen och kolbottnar.	Utsök gjordes ej.	Ej efterfrågat av kund.	
Värdefulla vatten GIS-skikt (Havs- & vattenmyndigheten). En sammanställning av Sveriges mest värdefulla sötvattensmiljöer för miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag.	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Sökområdet omfattade inventerings-området med en buffert på ca 300 m.	Sökningen gav inga resultat. Närmaste vattenskyddsområde finns på ett avstånd av ca 3 km åt SO (Ryvenäs)
Tidigare inventeringar Sökning efter tidigare NVI:er eller utförliga artinventeringar.	Utsök gjordes den 15 maj 2020.	Kunden meddelade att en fågelinventering av området genomförs under senvår och försommar 2020.	Inventeringens resultat redovisades i en separat rapport, Fågelinventering i naturområde längs Överumsån (Nilsson 2020).

3.4 GIS och fältdatafångst

Fältdatafångsten har gjorts i ESRI:s fältapplikation Collector på en läsplatta. Lägesnoggrannheten för denna enhet är vanligen 5-10 meter eller bättre, men kan vara något sämre i tät skog eller i anslutning till byggnader. Den geodatabas som Calluna använder i Collector har de attribut som specificeras i SIS standard 199000.

GIS-skikt med naturvärdesobjekt och artregistreringar från inventeringen har upprättats. Till GIS-skikten finns även tillhörande metadatablad med bland annat beskrivningar av attributdata.

4 Resultat

4.1 Allmän beskrivning av inventeringsområdet

Inventeringsområdet ligger i en nordostsluttning ned mot Överumsån och sjön Såduggen. Den största delen av inventeringsområdet består lövskog med stort ädellövinslag, främst av ek men även av lönn och ask. Den norra delen av inventeringsområdet består av barrskog i kuperad terräng. I övrigt består inventeringsområdet av mindre ytor planterad tallskog, små klippängar samt Överumsån.

Trakten kring Överum är överlag ganska kuperad mer flera större och mindre sjöar av sprickdalskaraktär. Mellan sjöarna består naturen främst av skog med ett stort inslag av ädellövträd, ofta i branter eller annan kuperad terräng. Just kring Överum finns flera nyckelbiotoper där de främsta värdena är kopplade till ädellövträd, främst av ek.

4.2 Skyddad natur och övrig känd kunskap om området

Inom inventeringsområdet finns ingen skyddad natur enligt 7 kap miljöbalken.

Inom en buffertzona på 3 km kring inventeringsområdet bör två objekt med skyddad natur enligt 7 kap miljöbalken nämnas:

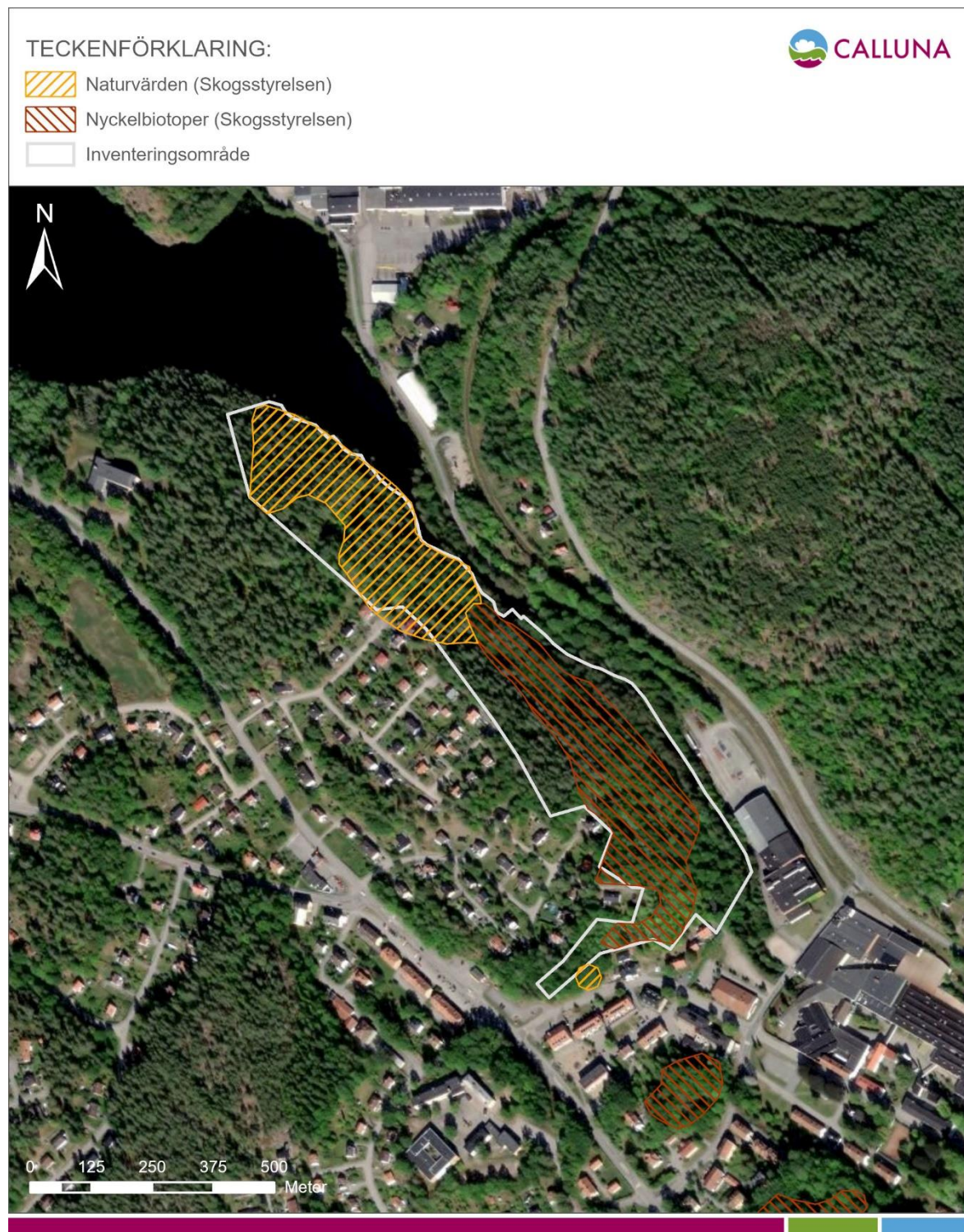
- skoglig biotopskyddsytta 2002-631, Sniperum, 2,4 km mot sydväst
www.skyddadnatur.naturvardsverket.se
- vattenskyddsområde 2011736, Ryvenäs, 2,6 km mot sydost
www.skyddadnatur.naturvardsverket.se

Stranden mot Såduggen och Överumsån kan omfattas av strandskyddsbestämmelser enligt 7 kap miljöbalken 13 §.

Inom inventeringsområdet finns två sedan tidigare kända naturvärdesobjekt av skoglig karaktär (se figur 2):

- Nyckelbiotop (N 5344-1998) (<https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>)
- Naturvärde (N 5308-1998) (<https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>)

Strax utanför inventeringsområdet finns ytterligare nyckelbiotoper och naturvärden (se figur 2).

Figur 2. Kartan visar kända naturvärden i området, en nyckelbiotop och ett naturvärde. Strax utanför inventeringsområdet finns ytterligare nyckelbiotoper och naturvärden av skoglig karaktär.

4.3 Naturvärdesinventeringens resultat

4.3.1. Naturvärdesobjekt

Vid inventeringen avgränsades totalt sex områden med klassning som naturvärdesobjekt, fördelade enligt tabell 3. Naturvärdesobjekten visas i kartan i figur 3. I bilaga 2 finns

objektbeskrivningar för alla naturvärdesklassade områden. I objektkatalogen framgår motiven till naturvärdesklassningen och där finns även representativa bilder till objekten.

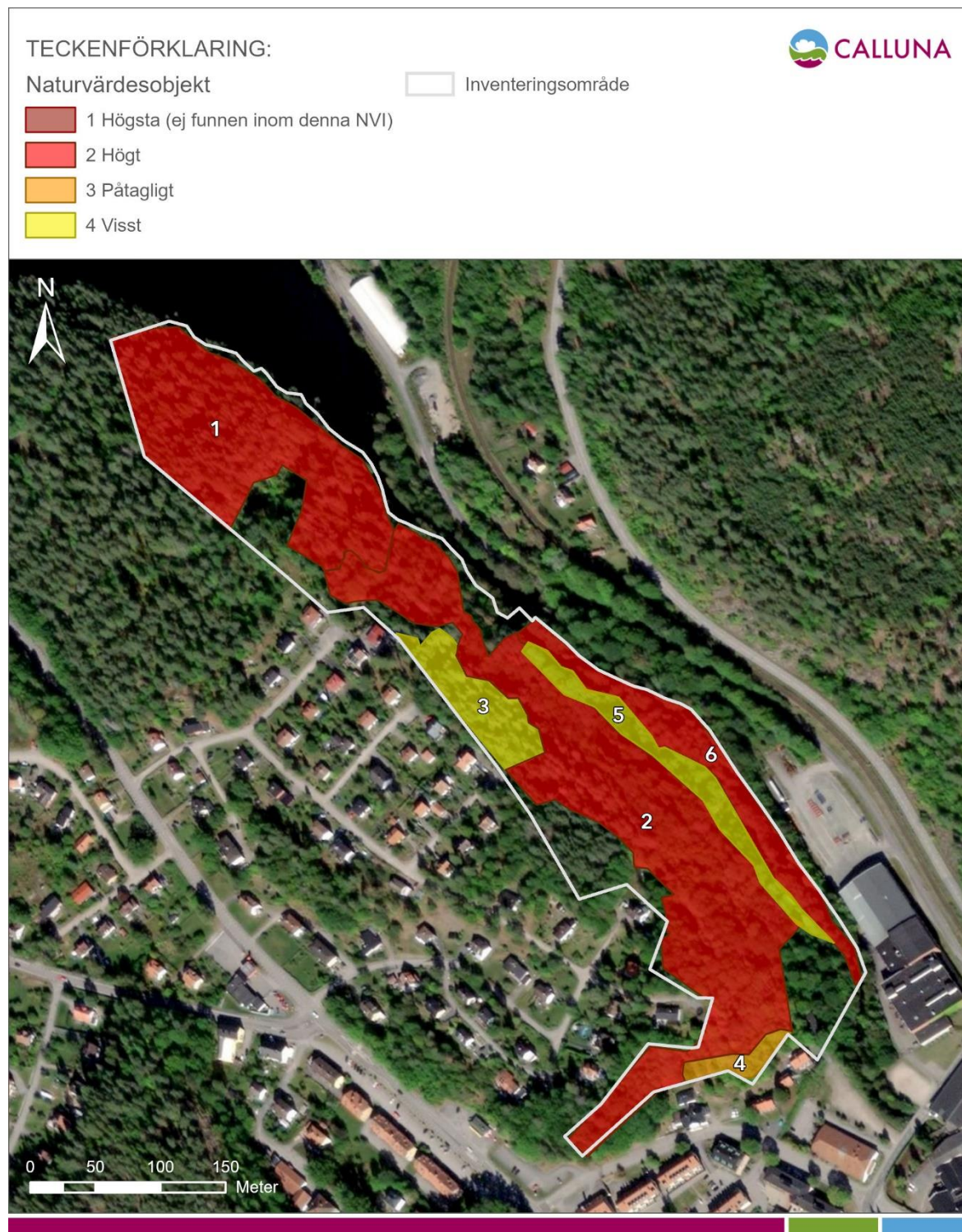
Miljöerna utanför de klassade områdena är så kallat *Övrigt område*, vilket innefattar områden med lågt naturvärde. De kan även omfatta områden som har positiv betydelse för biologisk mångfald men som är mindre än uppdragets minsta karteringsenhet (d.v.s. inom ramen för inventeringens beställda detaljeringsgrad).

Tabell 3. Fördelning av identifierade naturvärdesobjekt. Inventeringsområdet omfattar totalt 8,55 hektar.

Naturvärdesklass	Antal objekt	Sammanlagd yta (ha)	% av inventeringsområdets yta
1 Högsta naturvärde	0	0	0
2 Högt naturvärde	3	5,90	69,0 %
3 Påtagligt naturvärde	1	0,12	1,4 %
4 Visst naturvärde	2	1,25	14,6 %

De identifierade naturvärdesobjekten i området karaktäriseras av ädellövskog på näringsrik, sluttande, delvis blockrik mark, barrskog på sluttande, blockrik mark, strandnära skog samt ett vattendrag, Överumsån.

Karaktären hos de områden som bedömts ha lågt naturvärde kan beskrivas som produktionsskog med yngre tall, öppen frodig gräsmark samt en avverkningsyta.

Figur 3. Kartan visar inventeringsområdet med resultaten från Callunas naturvärdesinventering där naturvärdesobjekten och deras naturvärdesklass framgår. Objekt i klass 1 återfanns ej vid inventeringen.

4.3.2. Arter

Naturvärdesarter

Vid Callunas inventering noterades⁶ 17 relevanta naturvärdesarter (se faktaruta nedan med förklaring av begreppet naturvårdsart). I utsök från ArtDatabankens databaser återfanns ytterligare sex relevanta naturvärdesarter. Vid Tjustrs fågelklubbs inventering av områdets fågelfauna noterades ytterligare fem arter som kan betraktas som naturvärdesarter knutna till inventeringsområdet.

I flera av de av askskottsjuka drabbade askarna noterades gnagspår av askbastborrar. Av de fyra arter som förekommer i Sverige är tre rödlistade. Möjligen förekommer alltså ytterligare en eller flera naturvärdesarter i området.

De relevanta naturvärdesarterna redovisas i bilaga 3. Där finns motiveringar till varför de har utpekats som naturvärdesarter, samt i de flesta fall en kortfattad beskrivning av varje arts ekologi.

Utöver de relevanta naturvärdesarterna återfanns i utsöket även några naturvärdesarter som rensades bort som irrelevanta i det här sammanhanget av olika skäl⁷. Även i fågelinventeringen noterades en del arter som får betraktas som ej relevanta i sammanhanget, t.ex. sjöfåglar och överflygande sångsvan, havsörn och fjällvråk.

Bland naturvärdesarterna i området kan särskilt nämnas observationer av utter vid flera tillfällen i Överumsån, en lång rad kärlväxter som fungerar som skogliga signalarter, en tämligen artrik småfågelfauna samt häckande strömstare. Den sistnämnda behöver god tillgång på vatteninsekter.

Av de relevanta naturvårdsarterna i området var följande rödlistade (se faktaruta nedan med förklaring av begreppet rödlistad):

- Utter – Nära hotad (NT)
- Entita – Nära hotad (NT)
- Grönsångare – Nära hotad (NT)
- Kråka – Nära hotad (NT)
- Svartvit flugsnappare – Nära hotad (NT)
- Ekticka – Nära hotad (NT)
- Talticka – Nära hotad (NT)

⁶ Observera att noterade naturvärdesarter vid inventeringen endast är de arter som hittades vid inventeringen. Det kan finnas fler naturvårdsarter.

⁷ Irrelevant naturvårdsart kan exempelvis vara att observationen är mycket gammal eller rör en art som är utgången i inventeringsområdet. Det kan även handla om arter som är rödlistade som vildväxande i Sydsverige men som frekvent förekommer som trädgårdsrymlingar i andra delar av landet, arter som har påträffats i trakten men där det saknas skäl att anta att den även förekommer i inventeringsområdet, fågelarter som säkert inte normalt är hemmahörande i området (som häckfågel eller knuten till en specifik rastplats), eller att fyndplatsen är så pass diffust rapporterad att det inte går att säga var arten hör hemma.

NATURVÄRDESARTER

Begreppet naturvärdesarter lanserades av ArtDatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning. Det är en samlingsterm för arter som är skyddsvärda genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden, eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald (Hallingbäck, 2013).

Naturvärdesarter är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, rödlistade arter, typiska arter i identifierade Natura 2000-naturtyper, ansvarsarter, signalarter etc. Arterna kan finnas i upprättade officiella listor (t.ex. Skogsstyrelsens signalarter) eller vara sådana som inventeraren själv bedömer uppfylla definitionen för en naturvärdsart.

Calluna har upprättat ett eget verktyg med listor över naturvärdesarter och motiv till varför dessa anses vara naturvärdesarter. Verktöget används vid bl.a. naturvärdesinventeringar.

RÖDLISTADE ARTER

Rödlistningen visar risken att en art dör ut. Bedömningen görs bl.a. genom att jämföra artens populationsstorlek, populationsförändring, utbredning samt grad av habitatfragmentering mot en uppsättning kriterier.

Som **rödlistad** benämns de arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna:

- Nationellt utdöd (RE)
- Akut hotad (CR)
- Starkt hotad (EN)
- Sårbar (VU)
- Nära hotad (NT)
- Kunskapsbrist (DD)

Som **hotad** benämns de rödlistade arter som kategoriseras som antingen CR, EN eller VU.

Rödlistningsangivelser i denna utredning följer den senaste rödlistan (ArtDatabanken, 2015).

Skyddade arter

Vid Callunas inventering noterades tre arter som omfattas av skydd enligt artskyddsförordningen (2007:845). I utsök från ArtDatabankens databaser samt vid Tjusts fågelklubbs inventering återfanns sex arter som omfattas av skydd enligt artskyddsförordningen (2007:845). Dessa skyddade arter redovisas i bilaga 3 och utgörs av:

- Fågelarter (som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen) prioriterade enligt Naturvårdsverket (se faktaruta): entita, grå flugsnappare, gröngöling, grönsångare, kråka, svartvit flugsnappare och trädpiplärka.
- Ytterligare djurarter skyddade enligt 4 §: utter.
- Arter skyddade enligt 9 §: blåsippa.

NATURVÅRDSVERKET'S REKOMMENDATION GÄLLANDE PRIORITERING AV FÅGELARTER

Alla vilt förekommande fågelarter är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. Naturvårdsverkets handbok för artskyddsförordningen (Naturvårdsverket, 2009) säger dock att följande grupper bör prioriteras även om alla fågelarter omfattas:

- Arter markerade med B i artskyddsförordningens bilaga 1 (betyder att de är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv).
- Rödlistade arter.
- Arter vars populationer har minskat med 50 % eller mer under perioden 1975–2005.

Denna prioritering har fått stort genomslag och därför väljer Calluna att endast redovisa dessa prioriterade fågelarter.

Övriga arter

Fynd av några arter har enligt artportalen gjorts strax utanför inventeringsområdet och har tagits i beaktande men bedömts som ej relevanta för inventeringsområdet. Dessa fynd presenteras i bilaga 4 med en motivering till varför de valts bort.

5 Slutsatser

Naturvärdesinventeringen utgör ett stöd för att kunna tillämpa miljöbalkens portalparagraf 1 kap 1§ liksom 2 kap miljöbalkens allmänna hänsynsregler, 3 kap 3§ om ekologiskt känsliga områden och 3 kap 4§ om skydd av jordbruksmark, samt 6 kap om miljökonsekvensbeskrivning och annat beslutsunderlag. NVI:n kan även utgöra stöd för att tillämpa artskyddsförordningen, samt användas som underlag för att utveckla ekologisk kompensation, klimatkompensation och bevarande av biologisk mångfald.

Genom att ta hänsyn till NVI-objekten och artförekomsterna kan NVI-rapporten bidra till uppfyllnad av miljöbalkens krav, Sveriges internationella åtaganden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmål.

5.1 Skyddade arter

Vid denna naturvärdesinventering har skyddade arter enligt artskyddsförordningen noterats (se avsnitt 4.3).

I artskyddsförordningen finns flera paragrafer med olika grader av skydd och arter kan omfattas av olika paragrafer i olika delar av landet. Man behöver vara noggrann med vilka arter som är aktuella i det specifika fallet.

De striktaste bestämmelserna, 4 §, slår bland annat fast att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa vilda djur. Förbudet gäller de djurarter som preciseras i artskyddsförordningens bilaga 1, samt alla vilda fågelarter. Naturvårdsverkets handbok för artskyddsförordningen (Naturvårdsverket 2009) säger dock att även om alla fågelarter omfattas bör följande grupper prioriteras:

- Arter markerade med B i artskyddsförordningens bilaga 1 (betyder att de är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv),
- Rödlistade arter,
- Arter vars populationer minskat med 50 % eller mer under perioden 1975–2005.

Denna prioritering har fått stort genomslag och därför väljer Calluna att endast redovisa dessa prioriterade fågelarter som skyddade enligt artskyddsförordningen.

Förekomst av skyddade arter kan innebära att en verksamhet är förbjuden eller att förbud utlöses om en planerad verksamhet kommer till stånd.

Enligt 4 § 4 punkten artskyddsförordningen är det även förbjudet att skada eller förstöra skyddade djurarters fortplantningsområden eller viloplatsar. Dessa livsmiljöer är skyddade om de nyttjas regelbundet av en skyddad art, och skyddet gäller även under perioder då arten inte uppehåller sig där. En verksamhet kan alltså riskera att utlösa förbud enligt artskyddsförordningen, även om en skyddad art inte har observerats vid en enskild inventering.

Ifall förbud utlöses enligt artskyddsförordningen beror på den planerade verksamhetens påverkan på de specifika arternas bevarandestatus på dess lokala population. Det går att söka dispens från förbud, men möjligheten att få dispens är mycket begränsad. Därför är högsta prioritet att undvika förbud.

Det är viktigt att i olika sammanhang ta hänsyn till naturen och de organismer som lever här. I objektsbilagan (bilaga 2), presenteras förslag till hänsyn för de olika naturvärdesobjekten.
Skyddade områden

Det aktuella projektet berör inte skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken (se avsnitt 4.2). Uppmärksamma dock att denna inventering inte redovisar eventuella strandskyddade områden.

5.2 Behov av ytterligare inventeringar

I nuläget ser vi inga behov av ytterligare inventeringar.

Referenser

- ArtDatabanken (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. ISBN: 978-91-87853-10-4. SLU.
- ArtDatabanken (2020). *Dyntaxa – Svensk taxonomisk databas*. [online] Tillgänglig: <www.dyntaxa.se>. (uppdaterad 2020-11-12).
- Boverket (2018). *Frivillig ekologisk kompensation i planering och byggande*. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/verktyg/kompensation/>. (besökt 2019-12-16).
- Hallingbäck, T. (red.) (2013). *Naturvårdsarter*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Naturvårdsverket (2009). *Handbok för artskyddsförordningen del 1 – fridlysning och dispenser*. Handbok 2009:2, utgåva 1.
- Nilsson, L. (2020). *Fågelinventering i naturområde längs Överumsån*. Tjust Fågelklubb.
- Nitare, J. (2010). *Signalarter*. Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. (2019). *Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning*. Skogsstyrelsens förlag.
- SIS (2014). *SS 199000:2014, Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. Utvecklad av SIS-kommitté Naturvärdesinventering.
- SLU ArtDatabanken (2018). *Nationell skyddsklassning av arter*. [online] Skrivelse daterad 29 maj 2018. Tillgänglig: <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/>.

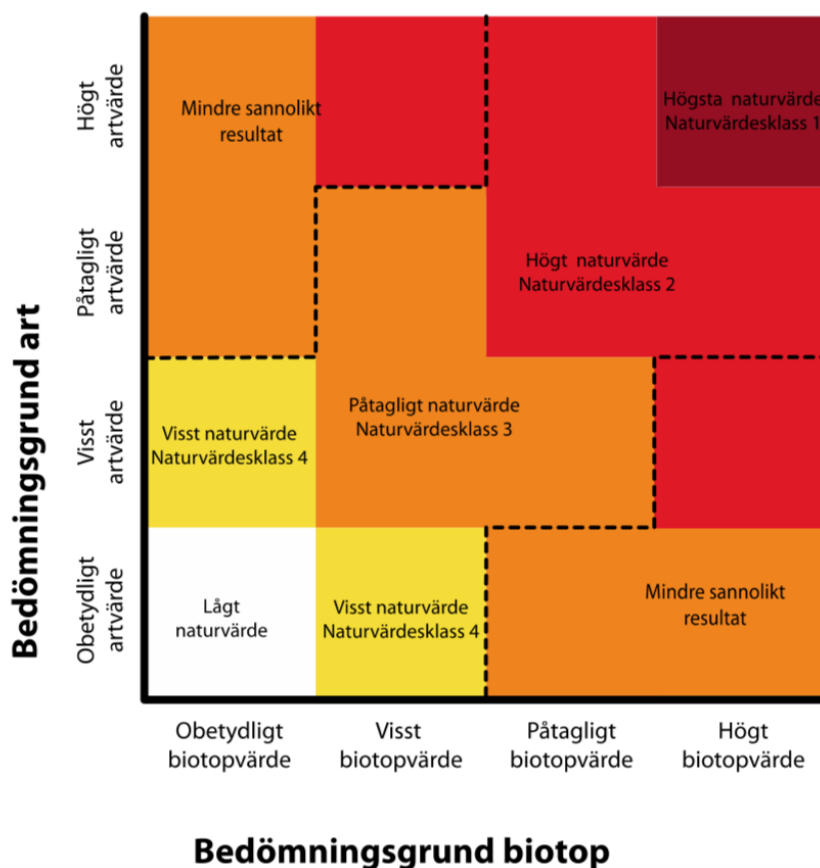
Bilaga 1 – Metodbeskrivning NVI (SIS standard)

Denna bilaga innehåller en kort sammanfattande metodbeskrivning för SIS standard SS 19900:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning⁸.

Det huvudsakliga syftet med en NVI är att beskriva och värdera naturområden av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. NVI:n resulterar i avgränsning av områden, naturvärdesklassning, objektbeskrivningar, artlista med naturvårdsarter samt en övergripande rapport. Naturvärdesbedömning görs utifrån bedömningsgrunderna biotop och arter (figur 1).

Bedömningsgrund biotop

Denna bedömningsgrund omfattar två aspekter: *biotopkvalitet* och *sällsynthet/hot*. En helhetsbedömning av biotopvärdet görs utifrån bedömningar av båda aspekterna. Biotopvärdet bedöms på en fyrgradig skala (obetydligt, visst, påtagligt och högt), se figur 1.

Figur 1. Bedömningsgrunderna för NVI. Matrisen visar hur utfall av bedömningsgrunderna art respektive biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figur hämtad ur standarden (SIS, 2014).

Biotopkvalitet är olika faktorer som formar biotopen, t.ex. grad av naturlighet (påverkan), ekologiska processer, strukturer, element, naturgivna förutsättningar etc.

Sällsynna biotoper avser biotoper som är mindre vanliga inom ett visst geografiskt område.

⁸ Standarden i sin helhet kan köpas från SIS förlag.

Bedömningsgrund arter

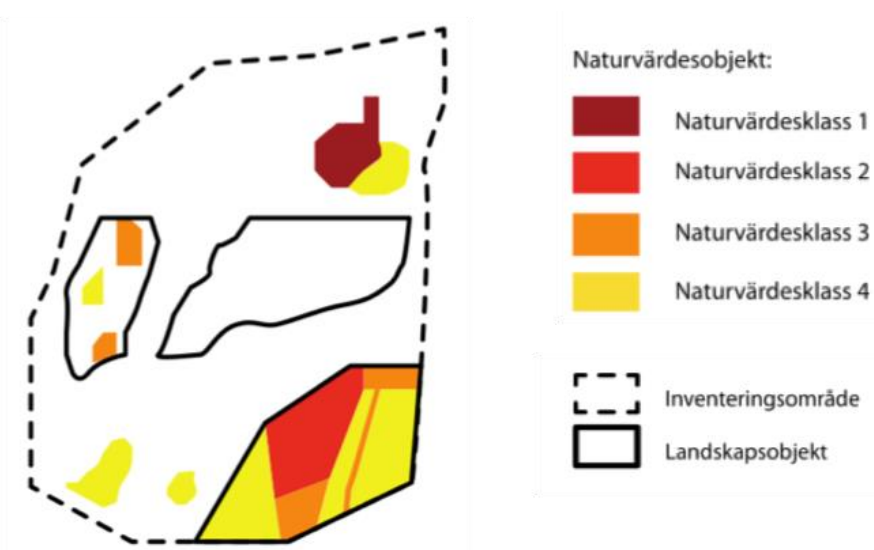
Denna bedömningsgrund omfattar två aspekter: *naturvärdesarter* och *artrikedom*. Artvärdet bedöms på en fyrgradig skala (obetydligt, visst, påtagligt och högt), se figur 1.

Naturvärdesarter indikerar att ett område har naturvärde, att området har förutsättningar att vara artrikt eller att naturvärdesarten i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesarter är ett samlingsbegrepp för bl.a. skyddade arter enligt artskyddsförordningen, rödlistade arter, typiska arter (Natura 2000) och signalarter (ex. framtagna artlistor från Skogsstyrelsen och Jordbruksverket). Bedömningen för naturvärdesarter ska grunda sig på faktiska fynd av arter från inventeringen, Artportalen eller annat kunskapsunderlag och värdet bedöms utifrån både antalet olika naturvärdesarter, arternas livskraft och hur goda indikatorer de är för naturvärde.

Artrikedom ska bedömas utifrån artantal eller artdiversitet och är en viktig bedömningsgrund framförallt i naturtyper där kunskapen om naturvärdesarter är bristfällig.

Naturvärdesklasser

En samlad bedömning av det inventerade objektets naturvärdesklass görs utifrån utfallet för bedömningsgrunderna biotop och arter. I standarden finns en matris som ger inventeraren vägledning till vilken klass som ska sättas utifrån områdets biotopvärde och artvärde (figur 2). Om inventeraren inte kan ge ett säkert resultat för naturvärdesklass ska det anges att bedömningen är preliminär.

Figur 2. Schematisk bild av ett inventeringsområde med naturvärdesobjekt och landskapsobjekt. Figur hämtad ur standarden (SIS, 2014).

Objekt med naturvärdesklass utgör *naturvärdesobjekt*. I standarden finns följande naturvärdesklasser:

- **högsta naturvärde** naturvärdesklass 1 – störst positiv betydelse för biologisk mångfald
- **högt naturvärde** naturvärdesklass 2 – stor positiv betydelse för biologisk mångfald
- **påtagligt naturvärde** naturvärdesklass 3 – påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
- **visst naturvärde** naturvärdesklass 4 – viss positiv betydelse för biologisk mångfald (*Naturvärdesklass 4 är ett tillägg och ingår inte i beställning enligt grundutförande*)

Landskapsobjekt kompletterar naturvärdesobjekt och innebär att naturvärde av landskapsekologisk karaktär ska redovisas som geografiska områden (se figur 2). Dessa kan avgränsas när landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse.

Lågt naturvärde är de områden som inte uppfyller kriteriet för att utgöra naturvärdesobjekt och dessa märks inte ut på kartor. Områdenas karaktär ska dock beskrivas i rapporten tillsammans med den allmänna beskrivningen av hela inventeringsområdets natur.

Övrigt område kallas den yta som ingår i inventeringsområdet men som inte avgränsas som naturvärdesobjekt. Området kan då antingen utgöras av lågt naturvärde (se ovan) eller av naturvärde men att objektet är mindre än den minsta karteringsenheten i beställd detaljeringsgrad (se nedan).

Nivå och detaljeringsgrad

En NVI kan beställas och utföras på olika nivåer och med olika detaljeringsgrad. Det finns dels *förstudienivå* (där fältinventering inte ingår) och dels *fältnivå* (där både förstudiearbete och fältinventering ingår).

Vid *NVI på förstudienivå* identifieras naturvärdesobjekt utifrån studier av kartor och flygbilder samt tillgängligt kunskapsunderlag. Vid denna nivå är det tillåtet att låta bli att klassa områdena till naturvärdesklass, det räcker att ange "potentiellt naturvärde". Naturvärdesbedömning på förstudienivå har alltid statusen preliminär bedömning.

Vid *NVI på fältnivå* identifieras områden med naturvärdesklass 1, 2 och 3 och kan göras med olika detaljeringsgrad (se tabell 1 nedan). Identifiering av naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 4 är ett tillägg (se nedan) och ingår inte i ordinarie NVI på fältnivå.

Tabell 1. Storlek på naturvärdesobjekt som ska kunna identifieras för NVI fältnivå med olika detaljeringsgrader.

Detaljeringsgrad	Storlek på naturvärdesobjekt
Fält – översikt	En yta av >1 ha alternativt ett linjeformat objekt med en längd på >100 meter och en bredd på >2 meter.
Fält – medel	En yta av >0,1 ha alternativt ett linjeformat objekt med en längd på >50 meter och en bredd på >0,5 meter.
Fält – detalj	En yta av >10 m ² alternativt ett linjeformat objekt med en längd på >10 meter och en bredd på >0,5 meter.

Tillägg

NVI på förstudienivå och NVI på fältnivå kan kompletteras med ett eller flera av nedanstående tillägg. Dessa tillägg kan avse hela eller delar av inventeringsområdet.

Naturvärdesklass 4

Tillägget *Naturvärdesklass 4* innebär att även naturvärdesobjekt av denna klass avgränsas. Tillägget kan göras på både förstudie- och fältnivå.

Generellt biotopskydd

Tillägget *Generellt biotopskydd* innebär att alla områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken 7 kap 11§ och förordningen om områdesskydd ska identifieras och kartläggas, oavsett storlek.

Värdeelement

Tillägget *Värdeelement* innebär att element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde ska eftersökas, kartläggas och redovisas. Detta för att det ska vara möjligt att kunna se var värdeelementen i området förekommer, oavsett om de ligger inom ett naturvärdesobjekt eller inte. Tillägget ska göras i fält.

Kartering av Natura 2000-naturtyp

Tillägget *Kartering av Natura 2000-naturtyp* innebär att eventuella Natura 2000-naturtyper inom inventeringsområdet ska identifieras och avgränsas, samt att dess status ska bedömas. Detta görs enligt Naturvårdsverkets manualer för inventering av olika Natura 2000-naturtyper. Tillägget ska göras i fält.

Detaljerad redovisning av artförekomst

Tillägget *Detaljerad redovisning av artförekomst* innebär att förekomster av naturvårdsarter ska redovisas på karta eller med koordinater med en noggrannhet på 10–25 meter (beroende på satellitmottagning). Tillägget innebär inte att arterna eftersöks noggrannare, men att varje påträffad förekomst redovisas med större noggrannhet. Tillägget ska göras i fält.

Fördjupad artinventering

Tillägget *Fördjupad artinventering* innebär att specifika arter eller artgrupper inventeras. Metodik och tidpunkt anpassas efter de arter/artgrupper som eftersöks samt efter syftet med naturvärdesinventeringen. Inventeringen ska utföras under den säsong då arten/artgruppen är möjlig att identifiera och lämplig att inventera. Tillägget ska göras i fält.

Genomförande

Standarden beskriver hur en NVI ska genomföras med avseende på förarbete, utförande samt vad en rapport och redovisning måste innehålla. Där finns även anvisningar för hur ett naturvärdesobjekt ska avgränsas, det vill säga vad som får ingå i samma naturvärdesobjekt.

I standarden finns definitioner och beskrivningar av naturtypsindelning. I den tekniska rapporten finns även en vägledning vid naturvärdesbedömning för varje naturtyp.

Fynd av naturvårdsarter ska registreras i Artportalen eller motsvarande nationell databas för artobservationer i samband med redovisningen.

Bilaga 2 – Objektförteckning NVI

Naturvärdesobjekt nr 1

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Högt naturvärde, klass 2	Skog och träd	Barrblandskog	Högt biotopvärde	Visst artvärde
Motivering naturvärdesklass			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Olikåldrig barrskog, grov tall och gran (sparsamt och spritt), död ved, även av grova dimensioner (allmänt), kuperad terräng. Skogligt naturvärde (N 5308-1998) Artvärde: enstaka naturvårdsarter.			Fridlyst art: blåsippa Skogliga signalarter: blåsippa, murgröna	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	
Barrblandskog i kuperad terräng i nordostvärd slänt. Bitvis blockrikt på frisk mark med lite mer näring i sydost. I trädsiktet gran, tall, bok, björk, lönn och asp. Vid stranden klippal. Sparsamt med gamla träd av tall och gran. Busksiktet är bitvis tätt av hassel och lövsly. Död ved förekommer sparsamt av torrträd av gran och tall, stubbar av ek och lågor av gran. Fältsiktet örtrikt med (förutom naturvårdesarterna) bl.a. vitsippa, harsyra, blåbär, lingon och viol-art.			Tajga (9010)	
			Säker eller preliminär bedömning	Areal (ha)
			Säker	1,92 ha
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
			Inventeringsdatum	
			19 maj 2020	
Hänsyn				
Lämna död ved (viktigt för en mängd olika organismer) men följ Skogsstyrelsens rekommendationer angående mängden lämnad granved. Olika typer av skötselåtgärder, kanske främst gallring i trädsiktet, bör ske utanför fåglarnas häckningstid, d.v.s. under höst och vinter. Död ved bör lämnas i form av faunadepåer (upplagt timmer, rishögar) på lämpliga platser.				
Bild			Övriga kommentarer	
			Objektet sträcker sig utanför inventeringsområdets gränser.	

Naturvärdesobjekt nr 2

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Högt naturvärde, klass 2	Skog och träd	Ädellövskog	Påtagligt biotopvärde	Högt artvärde
Motivering naturvärdesklass			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Ädellövskog, näringsrik mark, gamla träd, allmänt med död ved, gamla träd av arterna ek, ask, lönn och tall. Skoglig nyckelbiotop (N 5344-1998). Artvärde: Stort antal rödlistade arter, flertalet naturvärdesarter knutna till skog.			Rödlistade arter: ekticka (NT), talticka (NT), grönsångare (NT), spår av askbastborrar (NT), skogsalm (CR), ask (EN) Fridlyst art: blåsippan Skogliga signalarter: murgröna, blåsippan, underviol, ormbär, vårärt, ramslök, skogslind, talticka, granbarkgnagare Egna naturvårdsarter: krushättemossa, brun guldbagge	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	
Ädellövskog i nordostvänd brant. Längst i sydväst slänter mot sydsväst och mer parkliknande. Blockrikt med lodytor. I trädskiktet ek, lönn, alm, ask, gran, tall, körsbär och sålg. Gamla, grova träd av ek (ca 200 år), ask (ca 100 år), gran (ca 100 år) och tall (ca 150 år). Askskottsjuka askar förekommer. Tidigare även alm men nästan all alm har dött, nu främst i form av lövsly. Buskskiktet måttligt tätt, beskuggat av träd, och består av hassel, måbär, skogstry, lövsly och granföryngring. Död ved förekommer allmänt med torrträd av gran och ask, högstubbar, lågor av flera arter och klenved. Hålträd av ek och ask, hackspethål i asp. Fältskiktet örtrikt med (förutom naturvårdsarterna) bl.a. vitsippa, kirskål, blåbär, lundgröe, hässlebrodd, stinksyska, skogsvicker, harsyra, träjon, bergslok, mahonia, vintergröna och surtorn.			9020 Nordlig ädellövskog	
			Säker eller preliminär bedömning	Areal (ha)
			Säker	3,28 ha
			Inventerare	
Håkan Andersson				
Inventeringsdatum				
19 maj 2020				
Hänsyn				
Lämna död ved (viktigt för en mängd olika organismer) men följ Skogsstyrelsens rekommendationer angående mängden lämnad granved. Viktigt dock med en balans med hur mycket ved som sparas, vilket främst gäller ask och alm där det kan bli stora volymer. Olika typer av skötselåtgärder, kanske främst gallring i trädskiktet, bör ske utanför fåglarnas häckningstid, d.v.s. under höst och vinter. Död ved bör lämnas i form av faunadepåer (upplagt timmer, rishögar) på lämpliga platser.				
Bild			Övriga kommentarer	
				

Naturvärdesobjekt nr 3

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Visst naturvärde, klass 4	Skog och träd	Tallskog	Visst biotopvärde	Obetydligt artvärde
Motivering naturvärdesklass			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: enstaka äldre tallar ca 150 år			Inga	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	
Tallskog i nordostvänd slänt. I trädskiktet tall, ek och lönn. Enstaka tall ca 150 år, i övrigt ca 80 år. Buskskiktet måttligt tätt av hassel, lövsly, skogstry och måbär. Död ved förekommer med torrträd av tall. I fältskiktet finns vitsippa, blåbär, harsyra och gökärt.			Nej	
			Säker eller preliminär bedömning	Areal (ha)
			Säker	0,41 ha
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
			Inventeringsdatum	
			19 maj 2020	
Hänsyn				
<p>Lämna död ved (viktigt för en mängd olika organismer) men följ Skogsstyrelsens rekommendationer angående mängden lämnad granved. Viktigt dock med en balans med hur mycket ved som sparas, vilket främst gäller ask och alm där det kan bli stora volymer.</p> <p>Olika typer av skötselåtgärder, kanske främst gallring i trädskiktet, bör ske utanför fåglarnas häckningstid, d.v.s. under höst och vinter.</p> <p>Död ved bör lämnas i form av faunadepåer (upplagt timmer, rishögar) på lämpliga platser.</p>				
Bild			Övriga kommentarer	
Bild saknas.				

Naturvärdesobjekt nr 4

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Påtagligt naturvärde, klass 3	Skog och träd	Ädellövskog	Påtagligt biotopvärde	Visst artvärde
Motivering naturvärdesklass			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Solexponerade gläntor, örtrika klippängar, grov ek, död ved av ask och ek. Artvärde: enstaka naturvärdesarter			Rödlistade arter: skogsalm (CR), ask (EN) Fridlyst art: blåsippan Skogliga signalarter: Blåsippa, murgröna	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	
Ädellövskog i syd till sydvästvänt läge. I trädskiktet alm, lönn, ask, ek, körsbär och tall. Gamla träd av ek. Kulturspår i form av flera små jordkällare. Solbelysta klippor och lodytor förekommer, mycket varmt mikroklimat. Buskskiktet ganska tätt av snöbär (stora snår mot bebyggelse), lövsly, hagtorn, nypon, måbär, oxbär, mahonia, syren och surtorn. Död ved förekommer sparsamt, gott om klenved, halvöda askar, torrträd av ask och lågor av lövträd. Fältskiktet örtrikt med (förutom naturvärdesarterna) bl.a. lundgröe, bergslok, fibbla-arter, teveronika, skelört, stinknäva, getrams, kärleksört, tjärblomster, vintergröna, johannesört-art och krollilja.			Nej	
			Säker eller preliminär bedömning	Areal (ha)
			Säker	0,12 ha
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
			Inventeringsdatum	
			19 maj 2020	
Hänsyn				
Lämna den döda ved som redan finns i området (viktigt för en mängd olika organismer). Olika typer av skötselåtgärder, kanske främst gallring i trädskiktet, bör ske utanför fåglarnas häckningstid, d.v.s. under höst och vinter. Området är litet och det är viktigt att gläntorna får vara fortsatt solexponerade. Av den anledningen är det inte lämpligt att lägga upp faunadepåer i detta område.				
Bild			Övriga kommentarer	
				

Naturvärdesobjekt nr 5

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Visst naturvärde, klass 4	Skog och träd	Triviallövskog med ädellövinslag	Visst biotopvärde	Obetydligt artvärde
Motivering naturvärdesklass			Naturvårdsarter	
Biotopvärde: Konstant fuktiga förhållanden nära vattendrag, enstaka förekomster av död ved.			Rödlistad art: ask (EN)	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	
<p>Smal remsa av blandskog med ädellövinslag mellan ädellövskog och ett vattendrag, Överumsån. Plan mark i anslutning till vattendrag. I trädskiktet klibbal, ask, björk och ek. Ålder på trädskiktet som mest ca 100 år för enstaka träd. Buskskiktet mycket glest, främst lite lövsly. Fältskiktet utglesat, främst bar jord samt en stig. Enstaka död ved i form av någon stubbe av klibbal.</p> <p>På grund av det reglerade vattendraget liten eller ingen påverkan från vattnet på landmiljön.</p>			Nej	
			Säker eller preliminär bedömning	Areal (ha)
			Säker	0,43 ha
			Inventerare	
			Håkan Andersson	
			Inventeringsdatum	
19 maj 2020				
Hänsyn				
<p>Beskuggning av vattnet är mycket viktigt för främst vattenlevande småkryp som missgynnas när vattnet värms upp och syrehalten minskar vid ökad solinstrålning. Var därför försiktig med eventuell gallring av trädskiktet. Var försiktig med läckage av bränsle och oljor från fordon och maskiner vid olika former av underhållsarbete. Om så ändå sker ska sanering påbörjas omedelbart så att inte föroreningar hamnar i vattnet.</p>				
Bild			Övriga kommentarer	
			<p>Bilden: Naturvärdesobjektet omfattar stigen samt trädridån mellan stigen och Överumsån.</p>	

Naturvärdesobjekt nr 6 - Överumsån

Naturvärdesklass	Naturtyp	Biotop	Biotopvärde	Artvärde
Högt naturvärde, klass 2	Vattendrag	Övrigt vattendrag	Påtagligt biotopvärde	Påtagligt artvärde
Motivering naturvärdesklass			Naturvårdsarter	
<p>Biotopvärde: Vattendrag med varierande strömhastighet, forsande-strömmande i norra delen (uppströms) och mer lugnflytande i den södra delen (nedströms). God beskuggning, bra vattenkvalitet</p> <p>Artvärde: Flera arter typiska för rinnande vatten av den här typen, t.ex. forsärla, strömstare och knipa hör till häckfåglarna. Utter noterad vid något tillfälle. Riklig förekomst av bottenfauna.</p>			<p>Fridlyst art: utter</p> <p>Rödlistad art: utter (NT)</p> <p>Callunas nv-arter: knipa, forsärla, strömstare</p>	
Beskrivning			Natura 2000-naturtyp	
<p>Vattendrag med kanalkaraktär, kraftigt påverkat av mänsklig aktivitet. Strömmande parti uppströms (vid kraftverksbyggnaden) med större block, rik förekomst av grov död ved och i strandkanten alsocklar. I den nedre delen, där vattenhastigheten är lite långsammare är mängden död ved liten och mängden ansamlad, finare bottenstrat högre. Rik förekomst av bottenfauna visar på bra vattenkvalitet. Artfattigt makrofytsamhälle.</p>			Nej	
			Säker eller preliminär bedömning	Areal (ha)
			Säker	0,70 ha
			Inventerare	
			Malin Olbers	
			Inventeringsdatum	
			19 maj 2020	
Hänsyn				
<p>Beskuggning av vattnet är mycket viktigt för främst vattenlevande småkryp som missgynnas när vattnet värms upp och syrehalterna minskar vid ökad solinstrålning. Var därför försiktig med eventuell gallring av trädskiktet. Död ved i vattnet är viktigt för många organismer och bör därför få vara kvar i den omfattning som finns nu. Någon form av informationsinsats, t.ex skyltar på lämpliga platser, kan informera om åns invånare.</p>				
Bild			Övriga kommentarer	
				

Bilaga 3 – Naturvärdesarter

I tabellen redovisas naturvärdesarter från Callunas utsök av arter i Analysportalen (med hjälp av Callunas filter för utsök av potentiella naturvärdesarter) och från Callunas fältinventering, inklusive information om arternas sällsynthet, signalvärde och ekologi. De arter som listas är relevanta för denna NVI och kan knytas till inventeringsområdet. Naturvärdesarter som knytas till något av naturvärdesobjekten listas även i bilagan för naturvärdesobjekt, så där kan alltså utläsas i vilket naturvärdesobjekt arten hittats.

Förklaringar till tabellrubrikernas förkortningar:

RL 20 = rödlistan från år 2020

RL 15 = rödlistan från år 2015

ÅGP = åtgärdsprogram för hotade arter

Tu = Tuva signalarter 2002-2004 (ängs- och betesmarksinventeringen)

Si = signalarter Skogsstyrelsen

N2 = typiska arter Natura 2000 (funna i Natura 2000-habitat)

AD = arter listade i bilaga 2, 4, 5 i EU:s Art- och habitatdirektiv

FD = fågelarter listade i bilaga 1-3 i EU:s fågeldirektiv

ASF = skyddad art enligt Artskyddsförordningen

50% = negativ trend för fåglar, 50 % minskning 1975-2005

PFS = prioriterade fågelarter Skogsvårdslagen

Ca = Callunas naturvärdesart

Sk = skyddsklass (fynduppgifter)

K = källa (C=Callunas fynd, A=Artportalen, Ö=övriga fynd).

Art	RL 20	RL 15	ÅGP	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Sk	Information	K
Däggdjur															
Utter <i>Lutra lutra</i>	NT	NT	x				2, 4		4 §, 5 §					Noterad ett par gånger åren 2017 och 2020 i Överumsån. Ingen mer riktad undersökning av områdets roll för utter har gjorts men området är säkert viktigt för spridning av utter mellan olika sjöar och troligen uppehåller sig uttrar då och då i Överumsån för att fiska.	A
Fåglar															
Entita <i>Poecile palustris</i>	NT								§ 4		x			Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering. Kräsen art som trivs bäst i ek- och hasseldominerade skogar och dungar, men också i fuktiga skogar dominerade av klibbal och glasbjörk. Bon i naturliga håligheter men även holkar.	A
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>									§ 4	x				Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering. Häckar i skogsmark, trädbevuxna betesmarker, trädgårdar och parker. Föredrar öppna, ljusa miljöer, som t.ex. gläntor och bryn.	A

Art	RL 20	RL 15	ÅGP	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Sk	Information	K
Gröngöling <i>Picus viridis</i>		NT							4 §	x	x			Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering samt vid Callunas fältinventering. Trivs bäst i löv- och blandskog, ofta i anslutning till betesmarker. Kräver god tillgång till myror av olika arter. Hackar själv ut bohål, gärna i en gammal asp.	A, C
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT								4 §					Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering samt vid Callunas fältinventering. Förekommer främst i högstammig skog med sparsam undervegetation, helst lövskog men ibland också ibland- eller barrskog.	A, C
Knipa <i>Bucephala clangula</i>												x		Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering samt vid Callunas fältinventering. Motivering: Föreslagen som indikatorart för Levande sjöar och vattendrag. Hålhäckare som är beroende av god tillgång på trädhåligheter, både naturliga håligheter och holkar. Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering.	A, C
Kråka <i>Corvus corone</i>	NT								§ 4	x				Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering. Förekommer främst i anslutning till odlad mark men förekommer även i en lång rad andra naturtyper.	A
Strömstare <i>Cinclus cinclus</i>												x		Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering samt vid Callunas fältinventering. Motivering: Förekommer vid strömmande vatten och kan antas visa på en individrik bottenfauna och en hyfsad vattenkvalitet.	C, A
Stenknäck <i>Coccothraustes Coccothraustes</i>												x		Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering. Motivering: Utpräglad lövskogsfågel som gynnas av god tillgång på stenfrukter, t.ex. körsbär.	A
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	NT								§ 4					Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering. Häcker i gles bland- och lövskog men också trädgårdar och parker.	A

Art	RL 20	RL 15	ÅGP	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Sk	Information	K
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>									§ 4	x				Noterad vid Tjusts fågelklubbs inventering. Föredrar glesa skogar och skogskanter, men förekommer också på hyggen och fjällbjörkskog.	A
Insekter															
Brun guldbagge <i>Protaetia marmorata</i>												x		Motivering: knuten till gamla lövträd med mulm. Känd från många olika trädslag men vanligast i ek. Mindre allmän art.	C
Granbarkgnagare <i>Microbregma emarginatum</i>					x	9010								Lever i barken på gamla granar, gärna solexponerat.	C
Spår av askbastborre-art <i>Hylesinus sp.</i>												x		Kläckhål av askbastborrar går normalt inte att skilja åt till art. Alla utom en av de fyra arter som är aktuella är rödlistade som NT och askbastborrar förs här fram som naturvärdesarter som grupp betraktat. Askbastborrarna har gynnats av att mycket ask har dött p.g.a askskottsjuka, men vartefter träden dör försvinner också arternas livsmiljöer.	C
Växter															
Blåsippa <i>Hepatica nobilis</i>					x	9020			9 §					Förekommer på frisk, ofta stenig, näringsrik mark, t.ex. frodiga granskogar, lövskogar och hagar.	C
Murgröna <i>Hedera helix</i>					x									Förekommer på frisk, näringsrik mulljord där den klänger på träd, berväggar, hus eller murar men även på marken.	C
Ormbär <i>Paris quadrifolia</i>					x									Förekommer på frisk-fuktig, skuggig, mullrik mark, t.ex. lundar, sumpskogar, bäckkanter och raviner.	C
Ramslök <i>Allium ursinum</i>					x									Förekommer på fuktig, skuggig, näringsrik mulljord, t.ex. lövskogar och raviner.	C
Skogslind <i>Tilia cordata</i>					x									Förekommer på frisk, näringsrik, stenig mulljord, t.ex. skogar, lundar, rasbranter och bryn.	C
Underviol <i>Viola mirabilis</i>					x	9020								Trivs på frisk-ganska fuktig, näringsrik kalkhaltig mulljord. Miljöer där den påträffas är bl.a.	C

Art	RL 20	RL 15	ÅGP	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Sk	Information	K
														ädellövskogar, hässlen, lövängar, lundar och örtrika kalkbarrskogar.	
Vårärt <i>Lathyrus vernus</i>					x	9020								Förekommer i rika, kalkpåverkade lundar, t.ex. i kalklövskogar, lövängar, hässlen och örtrika kalkgransskogar.	C
Mossor															
Dvärgtufs <i>Scytinium teretiusculum</i>					x									Växer främst på grov bark av ädellövträd, främst på ask, alm och lönn.	A
Fällmossa <i>Antitrichia curtipendula</i>						9020								Växer både på lövträd och på beskuggade block och bergväggar.	A
Guldlockmossa <i>Homalothecium sericeum</i>												x		Växer på solexponerade, basiska klippor och block samt på skrovlig bark vid basen på ädellövträd.	A
Krushättemossa <i>Ulota crispa s.lat.</i>												x		Motivering: växer på slät bark (ofta hassel) i något skuggiga, löv- och blandskogar med jämn och ganska hög luftfuktighet. Ganska allmän.	C
Svampar															
Ekticka <i>Fomitiporia robusta</i>	NT	NT				9020								Växer enbart på gamla ekar där den orsakar vitröta.	C
Tallticka <i>Porodaedalea pini</i>	NT	NT			x	9010								Växer enbart på gamla tallar som ska vara minst 100 år gamla, men är vanligast på träd som är 150-200 år gamla.	C
Lavar															
Bårdlav <i>Nephroma parile</i>					x	9010 9020								Växer främst på barken av gamla, mossiga lövträd, men även på fuktiga block och klippor som innehåller kalkrika eller basiska bergarter.	A
Grå punktlav <i>Acrocordia gemmata</i>												x		Motivering: knuten till skuggiga skogsmiljöer med gamla lövträd. Mindre allmän art.	A

Bilaga 4 – Övriga artfynd

Arterna i tabellen föll ut vid uttag från ArtDatabanken men inte inom inventeringsområdet. De redovisas här med en kommentar om varför de inte bedömts fungera som naturvärdesarter för det aktuella området, eller om de möjligen kan vara relevanta men att kunskap om detta saknas i dagsläget.

Förklaringar till tabellrubrikernas förkortningar:

RL 20 = rödlistan från år 2020

RL 15 = rödlistan från år 2015

ÅGP = åtgärdsprogram för hotade arter

Tu = Tuva signalarter 2002-2004 (ängs- och betesmarksinventeringen)

Si = signalarter Skogsstyrelsen

N2 = typiska arter Natura 2000 (funna i Natura 2000-habitat)

AD = arter listade i bilaga 2, 4, 5 i EU:s Art- och habitatdirektiv

FD = fågelarter listade i bilaga 1-3 i EU:s fågeldirektiv

ASF = skyddad art enligt Artskyddsförordningen

50% = negativ trend för fåglar, 50 % minskning 1975-2005

PFS = prioriterade fågelarter Skogsvårdslagen

Ca = Callunas naturvårdsart

Sk = skyddsklass (fynduppgifter)

K = källa (C=Callunas fynd, A=Artportalen, Ö=övriga fynd).

Art	RL 20	RL 15	ÅGP	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Sk	Information	K
Fåglar															
Berguv <i>Bubo bubo</i>	VU	VU						x	4 §		x		4	Spelande fågel noterad 2014 (AP), dock oklart exakt var observationen har gjorts. I och i anslutning till inventeringsområdet finns knappast livsmiljöer och observationen bedöms därför ej vara relevant i detta sammanhang.	A
Lärkfalk <i>Falco subbuteo</i>												x	3	Notering av vuxen fågel under häckningstid och i möjlig häckmiljö (vid stationshuset, Överum). Möjligen kan häckning förekomma inom inventeringsområdet någon gång, men arten noterades inte vid Tjusts fågelklubbs inventering.	A
Insekter															
Kronärts- blåvinge <i>Plebejus argyrognomon</i>	CR	EN	x										3	Flera observationer fram till 2012, väster om järnvägen och NV om bruket. Denna art anses numera vara försvunnen från Sverige. En ganska noggrann inventering av de kända förekomsterna har genomförts de senaste åren men inga fjärilar har hittats. Inom inventeringsområdet finns möjligen livsmiljöer för denna art men värdväxten sötvedel har inte noterats.	

Art	RL 20	RL 15	ÅGP	Tu	Si	N2	AD	FD	ASF	50%	PFS	Ca	Sk	Information	K
Växter															
Sötvedel <i>Astragalus glycyphyllos</i>												x		Arten är den viktigaste värdväxten för den akut hotade (eller numera troligen försvunna) kronärtsblåvingen. Flera förekomster finns angivna fram till 2012 strax utanför inventeringsområdet. Inom området finns troligen bara förutsättningar i de sydvända slänterna i inventeringsområdets södra del, men arten kunde inte påträffas där.	
Vippärt <i>Lathyrus niger</i>	NT				x									Finns noterad 1990-1999 men med en mycket oprecis lokalangivelse. Miljön är dock lämplig för arten på flera platser i inventeringsområdet, bl.a. i lövskogsmiljöerna. Arten är kalkgynnad och värmeälskande och påträffas i ljusöppna, rika ädellövskogar och lundar.	
Lavar															
Grynig blåslav <i>Hypogymnia farinacea</i>												x		Finns noterad 1990-1999 men med en mycket oprecis lokalangivelse. Miljön är dock lämplig för arten på flera platser i inventeringsområdet, bl.a. i lövskogsmiljöerna. Växer främst på barken av tall men i södra Sverige även på andra trädslag.	
Liten spiklav <i>Calicium parvum</i>					x									Finns noterad 1990-1999 men med en mycket oprecis lokalangivelse. Miljön är dock lämplig för arten på flera platser i inventeringsområdet, bl.a. i lövskogsmiljöerna.	

